

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 17 listopada 2022 r.
(OR. en)

14917/22

ENER 606
CLIMA 611
CONSUM 302
TRANS 720
AGRI 643
IND 484
ENV 1177
COMPET 916
FORETS 122

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 15 listopada 2022 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2022) 639 final

Dotyczy: SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
Sprawozdanie za 2022 r. w sprawie osiągnięcia celów dotyczących energii odnawialnej na 2020 r.

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2022) 639 final.

Zał.: COM(2022) 639 final

Bruksela, dnia 15.11.2022 r.
COM(2022) 639 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
Sprawozdanie za 2022 r. w sprawie osiągnięcia celów dotyczących energii odnawialnej
na 2020 r.

1. WPROWADZENIE

Energia odnawialna to kluczowy element walki UE z wyzwaniami związanymi z klimatem i środowiskiem, co podkreślono również w sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej opublikowanym 18 października 2022 r.¹ W ramach Europejskiego Zielonego Ładu² Komisja Europejska przedstawiła nową strategię mającą na celu przestawienie gospodarki i społeczeństwa UE na nowe tory, dążąc do większej zrównoważoności. Zwiększony poziom ambicji w odniesieniu do redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 % do 2030 r., w porównaniu z poziomami z 1990 r., oraz planu, aby Europa stała się pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu do 2050 r., można osiągnąć jedynie przy pomocy zintegrowanego systemu energetycznego opartego w dużej mierze na energii odnawialnej. W związku z tym w lipcu 2021 r. Komisja zaproponowała zmianę dyrektywy (UE) 2018/2001 w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych („przekształcona dyrektywa w sprawie energii odnawialnej”)³ oraz zwiększenie udziału energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r. do co najmniej 40 %⁴, w porównaniu z ambitnym celem, jakim jest osiągnięcie co najmniej 32 %, określonym w przekształconej dyrektywie w sprawie energii odnawialnej.

W następstwie niczym niesprowokowanej i nieuzasadnionej agresji wojskowej Rosji wobec Ukrainy UE opublikowała plan REPowerEU⁵ mający na celu szybkie zmniejszenie zależności UE od rosyjskich paliw kopalnych. W planie REPowerEU przedstawiono dodatkowy zestaw środków mający na celu oszczędność energii, dywersyfikację dostaw oraz szybkie zastąpienia paliw kopalnych dzięki przyspieszeniu transformacji Europy w kierunku czystej energii. Aby zrealizować plan REPowerEU, konieczne będzie przyspieszenie i koncentracja starań związanych z wdrażaniem energii odnawialnej oraz przekształcenie procesów przemysłowych celem zastąpienia gazu, ropy i węgla kamiennego. W ramach planu REPowerEU Komisja przedstawiła nowy wniosek dotyczący zmiany przekształconej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej⁶. Komisja zaproponowała w nim zwiększenie celu dotyczącego energii ze źródeł odnawialnych na 2030 r. do poziomu co najmniej 45 %. Celem wniosku jest zapewnienie szybszego wdrożenia projektów dotyczących energii odnawialnej poprzez dalsze upraszczanie i skracanie procedur administracyjnych dotyczących wydawania zezwoleń, planowanie strategiczne prowadzone przez państwa członkowskie oraz wspieranie projektów na obszarach szczególnie odpowiednich do wdrożenia energii odnawialnej.

Energia odnawialna jest zatem kluczowa dla osiągnięcia celów klimatycznych, bezpieczeństwa dostaw oraz niezależności od importu energii z Rosji.

¹ COM(2022) 547 final.

² COM(2019) 640 final.

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

⁴ COM(2021) 557 final.

⁵ COM(2022) 230 final.

⁶ COM(2022) 222 final.

Ramy wsparcia w zakresie energii odnawialnej do 2030 r. opierają się na postępach poczynionych na podstawie dyrektywy 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych („dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii”)⁷, która pozostała w mocy do 30 czerwca 2021 r. Zgodnie z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii państwa członkowskie musiały wywiązać się z indywidualnych celów krajowych na 2020 r., które były zgodnie z ogólnounijnym celem w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na poziomie co najmniej 20 %. Zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 27 rozporządzenia (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu⁸ państwa członkowskie miały obowiązek do 30 kwietnia 2022 r. zdać Komisji sprawę z osiągnięcia swoich krajowych celów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r.

W niniejszym sprawozdaniu streszczono i przeanalizowano informacje przedstawione przez państwa członkowskie w przedłożonych przez nie sprawozdaniach, uzupełnione danymi Eurostatu oraz dostępną literaturą naukową⁹.

Sprawozdanie Komisji składa się z pięciu rozdziałów. Na początku zawarto wprowadzenie, a w rozdziale 2 przedstawiono ogólną ocenę postępów w zakresie wdrażania energii odnawialnej na szczeblu UE. W rozdziale 3 przeanalizowano wcześniej przedstawione ustalenia w świetle skutków pandemii COVID-19. W rozdziale 4 dodano bardziej szczegółową analizę ustaleń dotyczących poszczególnych państw członkowskich, w tym przykłady najlepszych praktyk. W rozdziale 5 przedstawiono wnioski.

2. POSTĘPY UE WE WPROWADZANIU ENERGII ODNAWIALNEJ

W 2020 r. UE osiągnęła udział energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii brutto na poziomie 22,1 %, przekraczając tym samym cel 20 % wyznaczony w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii. Ogólny udział energii odnawialnej wzrasta średnio o 0,8 punktu procentowego rocznie od 2011 r., przy czym w latach 2019–2020 zanotowano znacznie większy wzrost – o 2,2 punktu procentowego. Również w poszczególnych sektorach, takich jak sektory energii elektrycznej, ogrzewania i chłodzenia oraz transportu, udział energii odnawialnej systematycznie wzrastał w ostatnim dziesięcioleciu.

W 2020 r. względny udział odnawialnych źródeł energii był największy w sektorze energii elektrycznej (OZE-E), gdzie osiągnął on poziom 37,5 %. W sektorze tym odnotowano szczególnie silny wzrost o 2 punkty procentowe od 2018 do 2019 r. oraz o 3,4 % od 2019 do 2020 r. Udział odnawialnych źródeł energii w sektorze ogrzewania i chłodzenia (OZE-

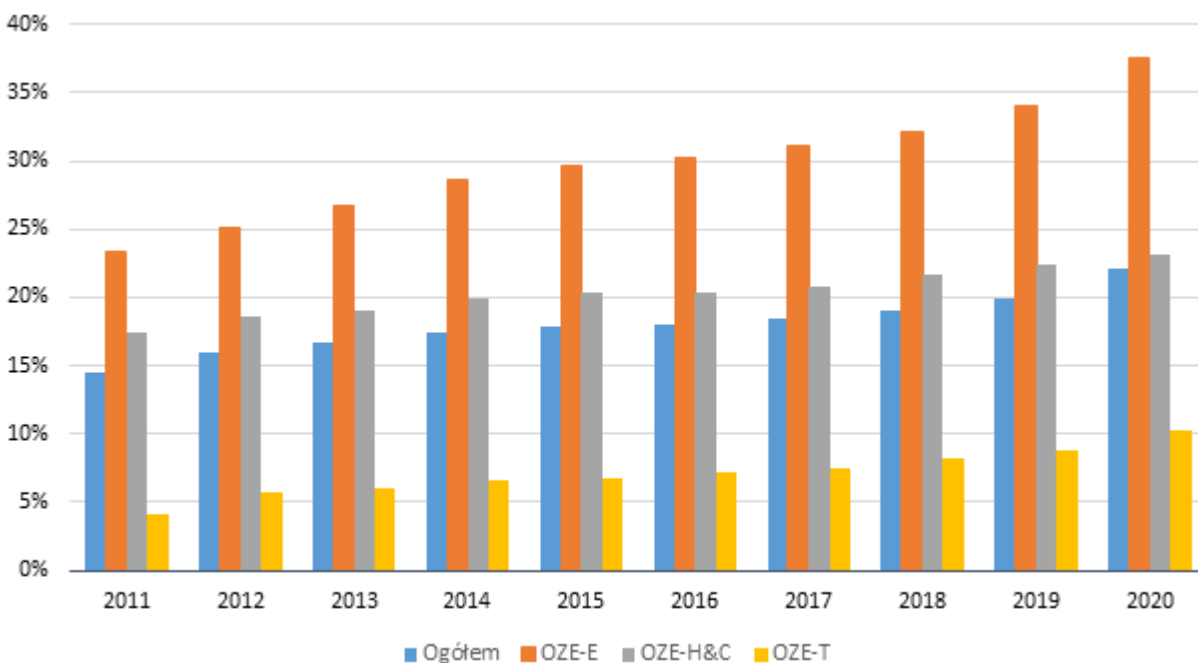
⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16.

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1.

⁹ Głównym źródłem informacji jest sprawozdanie dotyczące pomocy technicznej pt. „Assessment of Member States’ reports for the year 2020” [„Ocena sprawozdań za 2020 r. przedłożonych przez państwa członkowskie”] [DOI 10.2833/12592] opracowane przez Guidehouse Germany GmbH i opublikowane 7 października 2022 r. Przeprowadzenie badania zleciła Komisja Europejska..

H&C) osiągnął 23,1 % w 2020 r., a w ostatnich dziesięciu latach wzrósł tym samym o 5,7 punktów procentowych. W przypadku sektora **transportu (OZE-T)** udział sięgnął 10,2 % w 2020 r.; ogólnie rzecz biorąc, rozwój był mniej dynamiczny i wolniejszy.

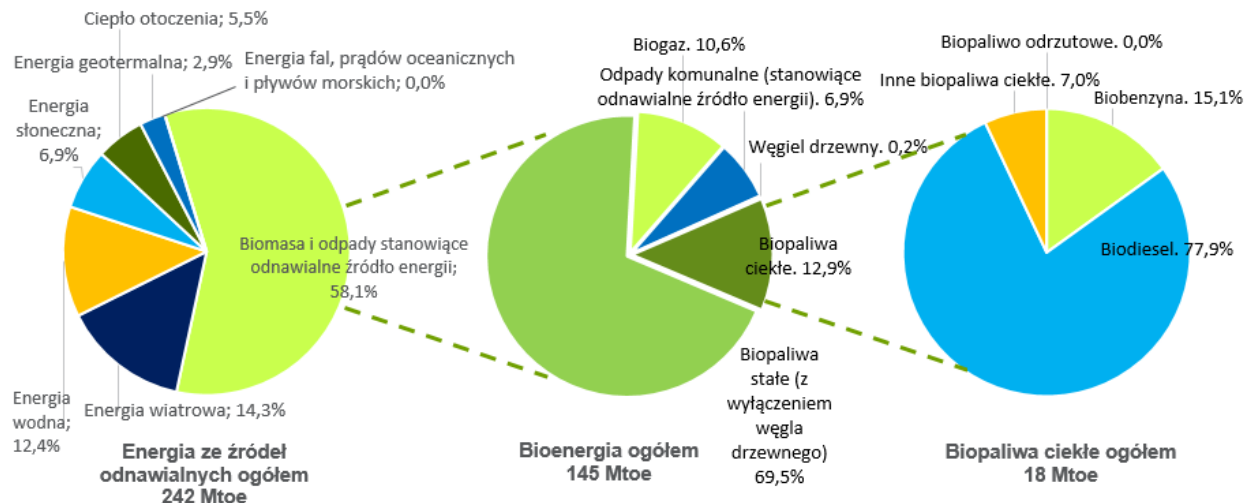
Wykres 1: Udział OZE w UE-27 w latach 2011–2020 (w %). Źródło: Eurostat SHARES.

Bioenergia nadal stanowi główne odnawiane źródło energii w UE – w 2020 r. jej udział wyniósł 58,1 %. Kolejne miejsca zajmują energia wiatrowa (14,3 %), energia wodna (12,4 %), energia słoneczna (6,9 %), ciepło otoczenia (5,5 %) i energia geotermalna (2,9 %).

Jeżeli chodzi o bioenergię, największy udział mają biopaliwa stałe (69,5 %). Pozostałe źródła bioenergii stanowią biopaliwa ciekłe (12,9 %), biogaz (10,6 %), część odpadów komunalnych stanowiąca odnawialne źródło energii (6,9 %) oraz węgiel drzewny (0,2 %).

Wykres 2: Zużycie energii ze źródeł odnawialnych brutto w UE według rodzaju (2020 r., w % i Mtoe). Źródło: Eurostat.

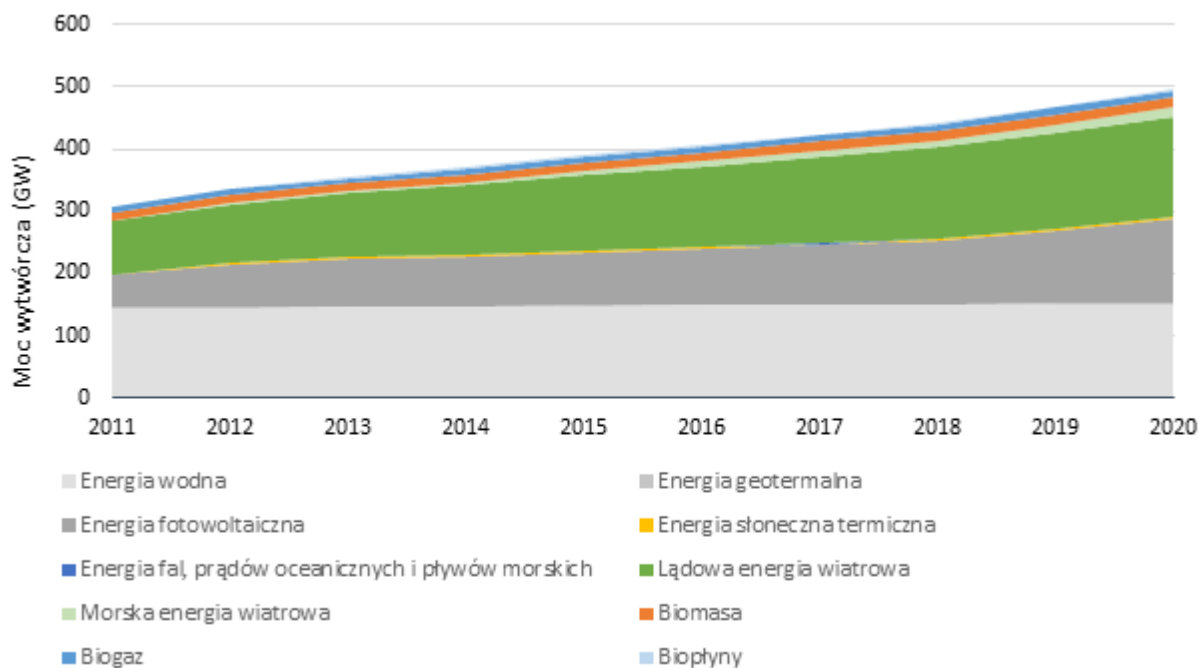

Sektor OZE-E

W latach 2011–2020 zaobserwowano stały wzrost udziału technologii OZE w całkowitym wytwarzaniu energii elektrycznej. W 2020 r. po raz pierwszy największy udział w technologiach OZE-E miała lądowa energia wiatrowa, której produkcja wyniosła 350 TWh w 2020 r. Na drugim miejscu znalazła się energia wodna o mocy 345 TWh, a na kolejnych: fotowoltaika, 139 TWh; biopaliwa stałe, 83 TWh; biogaz, 56 TWh; morska energia wiatrowa, 47 TWh. Geotermalna energia elektryczna (6 TWh), energia słoneczna termiczna (5 TWh) i biopłyny (5 TWh) odegrały mniejszą rolę w koszyku OZE-E.

Odnotowana w 2020 r. zainstalowana **moc wytwórcza OZE-E** odpowiada wynikom przedstawionym powyżej dla produkcji OZE-E. W 2020 r. technologią o największej mocy zainstalowanej była lądowa energia wiatrowa, w przypadku której odnotowano 162,5 GW, przy czym od 2019 do 2020 r. nastąpił jej znaczący wzrost o 7,4 GW. Drugą co do wielkości moc wytwórczą (150,8 GW) miała energia wodna, jednak jej łączna moc zainstalowana pozostała w zasadzie bez zmian – odnotowano wzrost o zaledwie 6,5 GW w ciągu ostatnich 10 lat. Za energią wodną uplasowała się fotowoltaika, w przypadku której moc zainstalowana wzrosła z 117,9 GW w 2019 r. do 135,7 GW w 2020 r. (co oznacza przyrost o 17,7 GW). Moc morskiej energii wiatrowej wzrosła z 12 GW w 2019 r. do 14,5 GW w 2020 r. Biomasa (15,6 GW), biogaz (11,7 GW), biopłyny (1,2 GW) i energia geotermalna (0,9 GW) miały relatywnie mniejszy udział w mocy wytwórczej OZE-E w 2020 r.

Wykres 3: Moc wytwórcza OZE-E w UE-27 w latach 2011–2020 Źródło: Eurostat SHARES.

Szybszy rozwój OZE-E w porównaniu z OZE-T i OZE-H&C był możliwy dzięki obniżeniu z czasem kosztów technologii.

Dokładniej rzecz ujmując, w **sektorze łądowej energii wiatrowej** w ostatnim dziesięcioleciu spadły całkowite koszty instalacji, eksploatacji oraz utrzymania; zmniejszyły się także łączne uśrednione koszty energii elektrycznej ze względu na korzyści skali, zwiększenie konkurencji oraz stopień dojrzałości przemysłu. W latach 2010–2020 ogólnoswiatowa średnia ważona łącznych uśrednionych kosztów energii elektrycznej spadła o 54 % – z 0,089 USD/kWh do 0,041 USD/kWh. Co więcej, w ostatnich latach znacznie rozwinęła się technologia łądowych turbin wiatrowych. Do zwiększenia mocy przyczyniły się takie czynniki jak zwiększona wysokość piasty, większa średnica wirnika oraz większe, bardziej niezawodne turbiny.

W **sektorze morskiej energii wiatrowej** w latach 2010–2020 ogólnoswiatowa średnia ważona łącznych uśrednionych kosztów energii elektrycznej spadła o 48 % – z 0,162 USD/kWh do 0,084 USD/kWh, przy czym w 2020 r. oznacza to spadek o 9 % rok do roku. Spadki te są spowodowane udoskonaleniem technologii, a także czynnikami związanymi z przemysłem, takimi jak rosnące doświadczenie deweloperów oraz większa standaryzacja produkcji.

Znaczne obniżenie kosztów można zaobserwować także w **sektorze fotowoltaiki**. W latach 2010–2020 ogólnoswiatowa średnia ważona łącznych uśrednionych kosztów energii elektrycznej w odniesieniu do wielkoskalowych instalacji fotowoltaicznych spadła o 85 % – z 0,381 USD/kWh do 0,057 USD/kWh. W tym samym czasie stale rozszerzano i optymalizowano produkcję, a także zwiększano ogólną wydajność modułów.

Sektor OZE-H&C

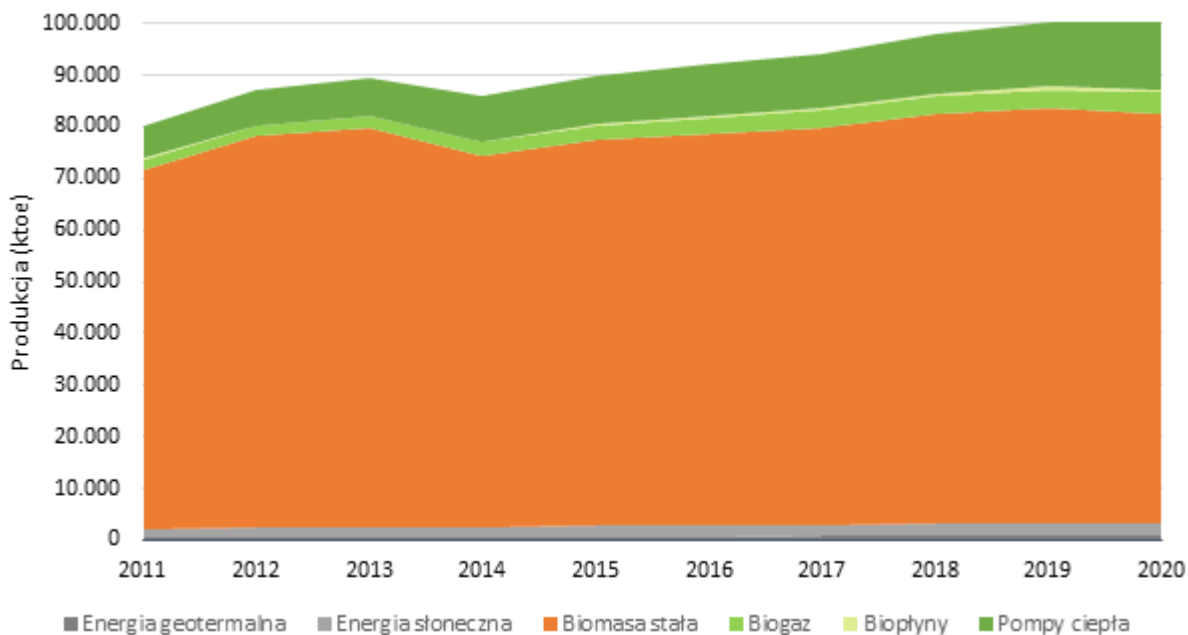
W ostatnim dziesięcioleciu stopniowo wzrastało zużycie energii odnawialnej w sektorze OZE-H&C¹⁰. W 2020 r. zużycie OZE-H&C na szczeblu UE sięgnęło 100 561 ktoe. Największym źródłem energii odnawialnej w tym sektorze było biopaliwo stałe, którego zużycie sięgnęło 79 151 ktoe. Zużycie energii pochodzącej z pomp ciepła wyniosło 13 316 ktoe, z biogazu – 4 055 ktoe, z ogrzewania energią słoneczną – 2 503 ktoe, z biopłynów – 669 ktoe, a z ogrzewania geotermalnego – 867 ktoe.

W porównaniu z 2004 r. (11,7 %) udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogrzewaniu i chłodzeniu w Unii Europejskiej praktycznie się podwoił. Wzrost ten można przypisać niższym potrzebom związanym z ogrzewaniem, ale jest on związany przede wszystkim ze zwiększeniem ilości ciepła ze źródeł odnawialnych pochodzącego z pomp ciepła. Dane za 2020 r. dotyczące rynku pomp ciepła w całej Unii Europejskiej potwierdzają ich zwiększone wdrożenie w segmencie ogrzewania i chłodzenia, wspierane częściowo przez strategie polityczne w szeregu państw sprzyjające elektryfikacji ogrzewania (np. we Francji, w Finlandii czy w Szwecji) oraz wzrost zapotrzebowania na chłodzenie w okresie letnim w obszarze odwracalnych pomp ciepła w trybie chłodzenia. Do wzrostu całkowitego zużycia ciepła ze źródeł odnawialnych przyczyniły się także inne sektory poza pompami ciepła – biogaz, odpady komunalne stanowiące odnawialne źródło energii, energia słoneczna i biopłyny. W latach 2019 i 2020 rozkład udziału poszczególnych sektorów ciepła pochodzącego ze źródeł odnawialnych pokazywał obniżenie w przypadku biopaliwa stałego (spadek z 76,3 % do 75 %) oraz wzrost w przypadku pomp ciepła (wzrost z 11,8 % do 12,7 %). Udział biogazu wzrósł z 3,6 % do 3,9 %, udział odpadów komunalnych stanowiących odnawialne źródło energii – z 3,7 % do 3,8 %, udział energii słonecznej – z 2,3 % do 2,4 %. Jednocześnie udział energii geotermalnej utrzymał się na poziomie 0,8 %, a udział biopłynów wzrósł z 1 % do 1,1 %¹¹.

¹⁰ Ze względu na to, że akt delegowany ustanawiający metodykę obliczeń chłodzenia wykorzystującego energię odnawialną przyjęto 14 grudnia 2021 r., udział ogrzewania i chłodzenia wykorzystujących energię odnawialną na 2020 r. nie obejmuje jeszcze wkładu chłodzenia wykorzystującego energię odnawialną.

¹¹ <https://www.eurobserv-er.org/category/all-annual-overview-barometers/>

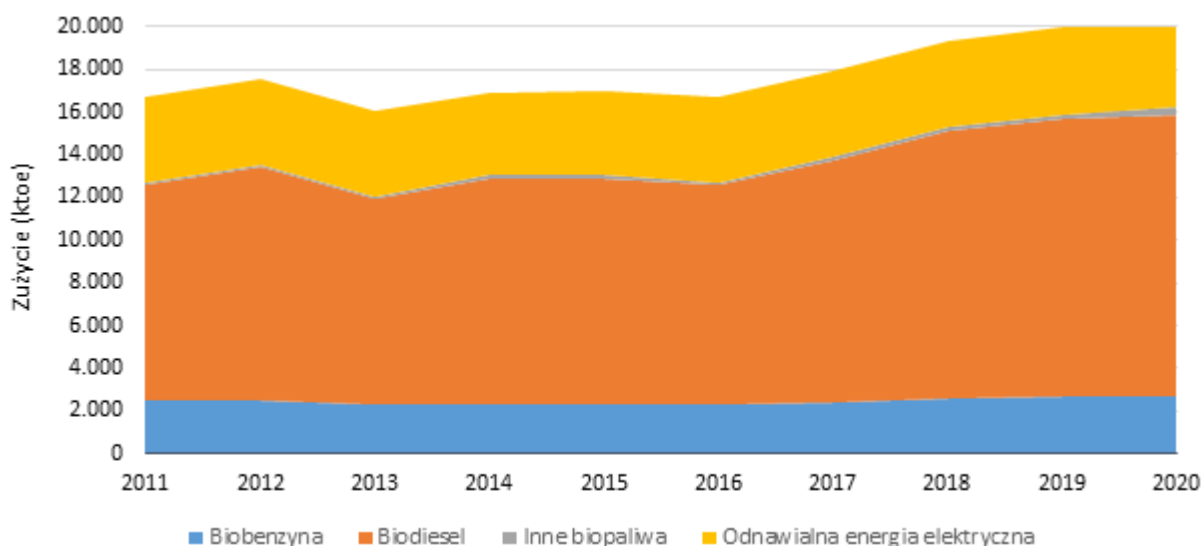
Wykres 4: Wytwarzanie energii cieplnej i chłodniczej z technologii OZE-H&C w UE-27 w latach 2011–2020
 Źródło: Eurostat SHARES.

Sektor OZE-T

Ogólnie rzecz biorąc, w ostatnim dziesięcioleciu stale wzrastało zużycie energii ze źródeł odnawialnych w sektorze OZE-T. Zużycie biodiesla i bioetanolu uległo zahamowaniu w latach 2014–2016, ale od tego czasu rośnie. Ze względu na wysoki udział biodiesla i bioetanolu w sektorze OZE-T, rozwój tych biopaliw przyczynił się do wzrostu całkowitego zużycia biopaliw od 2016 r. Najpowszechniej stosowanym paliwem w całym tym okresie był biodiesel, który ma również największy, bo wynoszący 13 164 ktoe, udział w OZE-T w 2020 r. Wykorzystanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w transporcie znacznie wzrosło w ostatnim dziesięcioleciu. Szczególnie duży wzrost miał miejsce w sektorze transportu drogowego, w którym odnotowano wzrost z 10 ktoe w 2011 r. do 112 ktoe w 2020 r. W porównaniu z pozostałymi rodzajami transportu, w szczególności transportem kolejowym, udział energii elektrycznej w transporcie drogowym jest jednak nadal niewielki. Zużycie biopaliw na bazie roślin spożywczych i pastewnych nadal ma znaczny udział w zużyciu energii odnawialnej w transporcie (10 808 ktoe lub 4,5 % zużycia energii w transporcie w 2020 r.), podczas gdy zużycie zaawansowanych biopaliw było mniejsze, ale znacznie wzrosło w ostatnich latach (1 224 ktoe w 2020 r.).

Wykres 5: Zużycie energii w sektorze transportu (OZE-T) w UE-27 w latach 2011–2020 Źródło: Eurostat SHARES.

3. WPLYW PANDEMII COVID-19

Na udział energii odnawialnej w wysokości 22,1 % w całej UE wpłynęło również ogólne mniejsze zużycie energii z powodu **pandemii COVID-19**. Miała ona **poważny wpływ na poziom zapotrzebowania na energię** w państwach członkowskich, również przy uwzględnieniu innych czynników, takich jak wahania pogody i wdrożenie strategii politycznych na rzecz efektywności energetycznej, które także mogły odegrać rolę w spadku całkowitego końcowego życia brutto w danym roku. W całej UE **zużycie energii końcowej spadło o 8 % w porównaniu z 2019 r.** Spadek ten był różny w poszczególnych państwach członkowskich, przy czym największy spadek zużycia odnotowano w Luksemburgu (-13,7 %) i w Hiszpanii (-12,3 %), podczas gdy w Szwecji (-2,4 %) i w Rumunii (-1,4 %) miał miejsce niewielki spadek.

Po **stronie dostaw**, zasadniczo, wpływ na wytwarzanie energii z OZE był mniejszy niż w przypadku innych źródeł energii. Elektrownie generujące energię słoneczną, wiatrową i wodną mogły działać dalej, jako że ich zdolność do wytwarzania energii elektrycznej zależy od pogody, a nie zapotrzebowania. Podobnie wydaje się, że wpływ na produkcję energii elektrycznej ze sterowalnych OZE takich jak biomasa był niewielki, jako że produkcja tej energii jest w dużej mierze napędzana przez wsparcie dla OZE (na które pandemia COVID-19 zasadniczo nie wpłynęła). W przypadku biopaliw stosowanych w transporcie lub biomasy wykorzystywanej do celów ogrzewania kryzys związany ze zmniejszonym zapotrzebowaniem miał jednak widoczne skutki¹².

¹²Klessmann, C., Sach, T., Grigiene, M., i in., *Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU final update report.Task 1 & 2* [Pomoc techniczna w realizacji 5. sprawozdania

Wspomniane czynniki przyczyniły się do zmiany w kierunku zwiększonego udziału wytwarzania energii z OZE w koszyku energetycznym¹³, co tylko częściowo wynikało z rzeczywistej nowej mocy zainstalowanej. Zasadniczo można stwierdzić, że niższe zużycie energii ułatwiło państwom członkowskim osiągnięcie celów.

4. SZCZEGÓŁOWE OCENY POSTĘPÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

4.1. Całkowity udział energii odnawialnej w poszczególnych państwach członkowskich

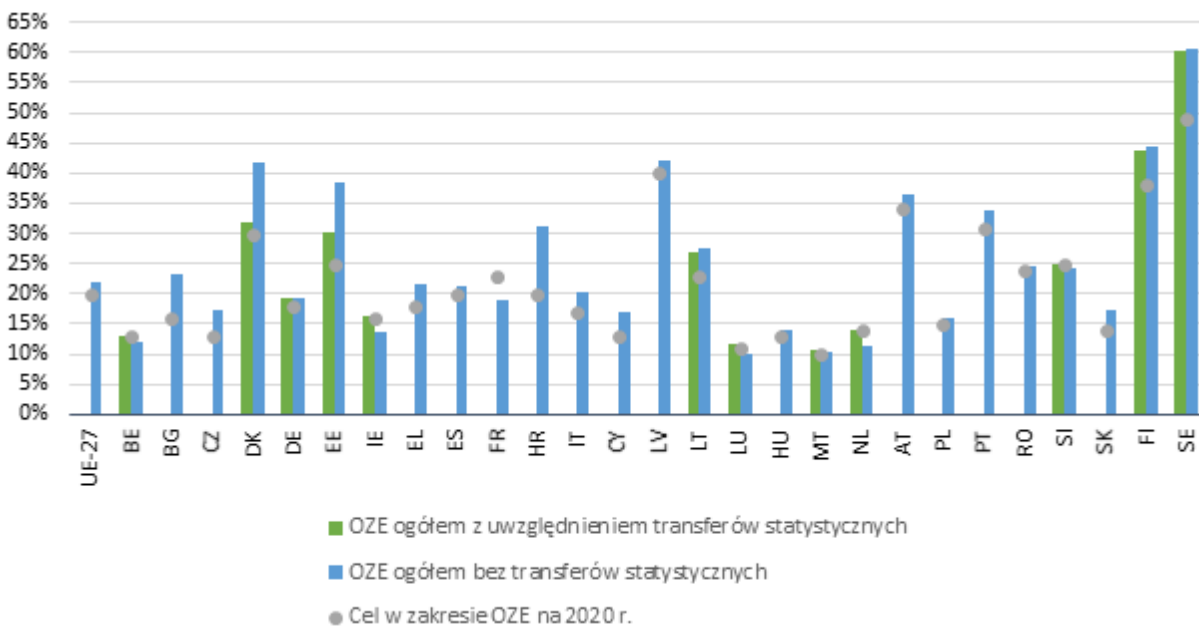
Udział energii odnawialnej w 2020 r. różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich, co odzwierciedla ich zróżnicowane położenie początkowe i cele krajowe wyznaczone dla każdego z państw członkowskich w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii. Najwyższy udział energii odnawialnej w 2020 r. odnotowano w Szwecji (60,1 %), a na kolejnych miejscach uplasowały się Finlandia (43,8 %) i Łotwa (42,1 %). Najniższy udział energii odnawialnej zaobserwowano na Malcie (10,7 %) i w Luksemburgu (11,7 %). Mimo tak niskiego całkowitego udziału energii odnawialnej Malta i Luksemburg zwiększyły swój udział energii odnawialnej od 2019 do 2020 r. odpowiednio o 2,5 punktu procentowego oraz o 4,7 punktu procentowego (z uwzględnieniem transferów statystycznych).

Biorąc pod uwagę zarówno krajowe mechanizmy wdrażania, jak i aktualnie zgłoszone transfery statystyczne, wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem Francji osiągnęły udział równy swoim wiążącym celom dotyczącym energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r. określonym w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii lub przekraczający te cele. Niektóre państwa członkowskie znacząco wykroczyły poza ustalone cele: Szwecja przekroczyła swój cel o 11,1 punktów procentowych, Bułgaria – o 7,3 punktów procentowych, a Finlandia – o 5,8 punktów procentowych.

Wykres 6: Całkowity udział OZE z uwzględnieniem transferów statystycznych i bez tych transferów w zestawieniu z celami w zakresie OZE na 2020 r. Źródło: Eurostat SHARES; dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii.

w sprawie postępu prac w dziedzinie energii odnawialnej w UE – ostateczne zaktualizowane sprawozdanie. Zadanie I i 2], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021.

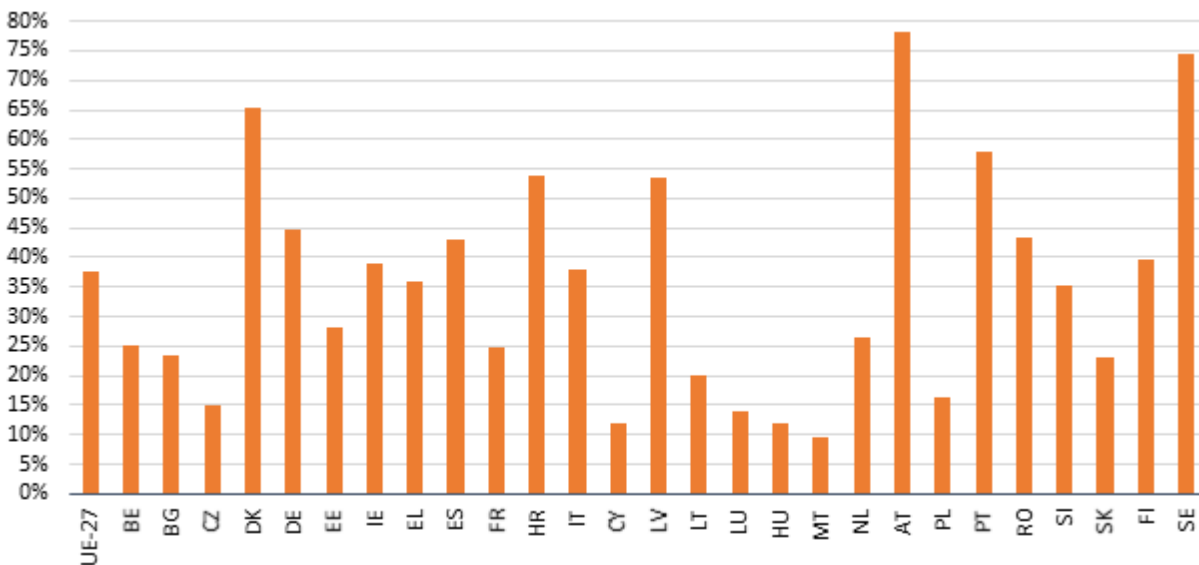
¹³ MAE, sprawozdanie z 2021 r. dotyczące wpływu pandemii COVID-19 na energię elektryczną, [Covid-19 impact on electricity – Analysis - IEA – Międzynarodowa Agencja Energetyczna](#).

4.2. Postępy w poszczególnych sektorach: energia elektryczna, ogrzewanie i chłodzenie oraz transport

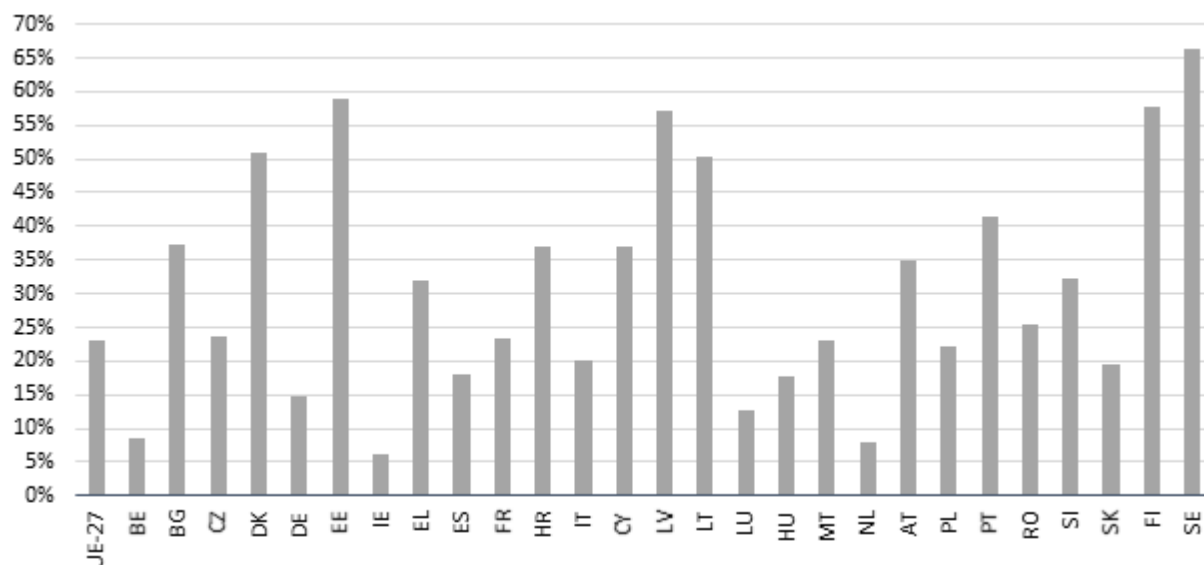
W sektorze **OZE-E** największy udział OZE-E w 2020 r. (78,8 %) miała Austria, a po niej uplasowały się Szwecja (74,5 %) i Dania (65,3 %). Najmniejszy udział w OZE-E w 2020 r. wśród wszystkich państw członkowskich odnotowały Malta (9,5 %), Węgry (11,9 %) i Cypr (12,4 %).

Wykres 7: Udział OZE-E w poszczególnych państwach członkowskich w 2020 r. Źródło: Eurostat SHARES.

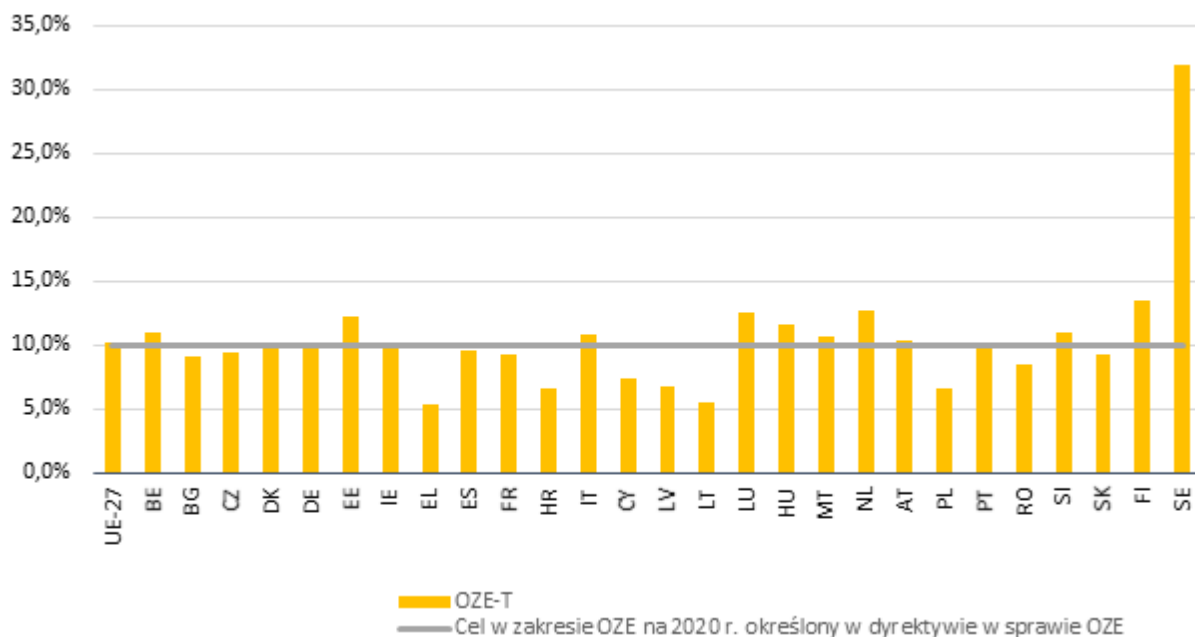
W **sektorze ogrzewania i chłodzenia** największy udział energii odnawialnej w 2020 r. miała Szwecja (66,4 %), a na kolejnych miejscach uplasowały się Estonia (58,8%), Finlandia (57,6 %) i Łotwa (57,1 %). Z kolei w Irlandii (6,3 %), Niderlandach (8,1 %) i Belgii (8,4 %) odnotowano najniższy udział energii odnawialnej w sektorze ogrzewania i chłodzenia.

Wykres 8: Udział OZE-H&C w poszczególnych państwach członkowskich w 2020 r. Źródło: Eurostat SHARES.

W **sektorze transportu** największy udział OZE-T, na poziomie 31,9 %, odnotowano w Szwecji; na kolejnych miejscach znalazły się Finlandia (13,4 %), Niderlandy i Luksemburg (12,6 % w obu krajach). Najniższy udział OZE-T w 2020 r. spośród wszystkich państw członkowskich odnotowano w Grecji (5,3 %), na Litwie (5,5 %), w Polsce i na Węgrzech (6,6 % w obu krajach).

Wykres 9: Udział energii ze źródeł odnawialnych w sektorze transportu w UE-27 w latach 2011–2020 Źródło: Eurostat SHARES.

4.3. Współpraca transgraniczna i wykorzystanie mechanizmów współpracy

W dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii przewidziano cztery różne rodzaje mechanizmów współpracy: transfery statystyczne, wspólne projekty państw członkowskich i państw trzecich oraz wspólne systemy wsparcia. Spośród tych mechanizmów państwa członkowskie w największym stopniu korzystały z transferów statystycznych¹⁴. Litwa, Luksemburg, Estonia, Belgia, Finlandia, Republika Czeska, Słowenia, Malta, Niderlandy i Irlandia uczestniczyły w porozumieniach w sprawie transferów statystycznych, które weszły w życie w 2020 r.; to właśnie dzięki transferom statystycznym niektóre uczestniczące państwa członkowskie osiągnęły swoje wiążące cele dotyczące energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r. Poniżej przedstawiono przegląd transferów statystycznych i ich wartości.

Wykres 10: Transfery statystyczne, które weszły w życie w 2020 r. Źródło: Eurostat SHARES.

Państwo członkowskie – sprzedawca	Państwo członkowskie – nabywca	Statystyczne ilości energii z OZE (GWh)
Litwa	Luksemburg	250
Estonia	Luksemburg	400

¹⁴ Z badaniem na temat mechanizmów współpracy oraz ich wdrożenia można zapoznać się na następującej stronie internetowej: https://energy.ec.europa.eu/cooperation-between-eu-countries-under-res-directive-0_en

Dania	Belgia	1 800
Finlandia	Belgia (Flandria)	250
Republika Czeska	Słowenia	465
Finlandia	Belgia (Flandria)	20
Litwa	Belgia (Region Stołeczny Brukseli)	152
Finlandia	Belgia (Flandria)	1 650
Estonia	Malta	20
Dania	Niderlandy	13 650
Estonia	Irlandia	2 500
Dania	Irlandia	1 000

Pozostałe mechanizmy współpracy pozostały w dużej mierze niewykorzystane, przy czym ustanowione uprzednio wspólne systemy wsparcia między Niemcami i Danią oraz Szwecją i Norwegią nadal przynosiły rezultaty¹⁵. Oczekuje się jednak, że współpraca transgraniczna w postaci wspólnych projektów otrzyma dodatkowe wsparcie po wdrożeniu nowych instrumentów ustanowionych na szczeblu UE, w szczególności mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych¹⁶ oraz okna energii odnawialnej w ramach instrumentu „Łącząc Europę”¹⁷.

4.4. Środki zastosowane z myślą o osiągnięciu krajowych celów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r.¹⁸

Jak ustanowiono w art. 27 lit. b) rozporządzenia (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną, państwa członkowskie były zobowiązane do przekazania szczegółowych informacji na temat środków zastosowanych z myślą o osiągnięciu krajowych celów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r., w tym **środków dotyczących systemów wsparcia, gwarancji pochodzenia i uproszczenia procedur administracyjnych**.

¹⁵ W 2020 r. wspólne systemy wsparcia doprowadziły do transferów statystycznych w wysokości 50,84 GWh z Danii do Niemiec oraz w wysokości 2 644 GWh ze Szwecji do Norwegii.

¹⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/financing/eu-renewable-energy-financing-mechanism_en

¹⁷ https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/financing/financing-cross-border-cooperation_en

¹⁸ Na podstawie publikacji pt. „Assessment of Member States’ reports for the year 2020” [„Ocena sprawozdań za 2020 r. przedłożonych przez państwa członkowskie”], która obejmowała sprawozdania przedłożone przez państwa członkowskie, jak również sprawozdania z poprzedniego projektu „Pomoc techniczna w realizacji 5. sprawozdania w sprawie postępu prac w dziedzinie energii odnawialnej w UE”: Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Energii, Horváth, G., Schöniger, F., Zubeł, K. i in., „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU: task 1-2: final report” [„Pomoc techniczna w realizacji 5. sprawozdania w sprawie postępu prac w dziedzinie energii odnawialnej w UE: zadania 1–2, sprawozdanie końcowe”], Urząd Publikacji, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/325152>

4.4.1. Środki dotyczące systemów wsparcia

Sektor OZE-E

Jak wynika ze sprawozdań państw członkowskich przedłożonych w ostatnich latach, w **sektorze OZE-E** wdrożono różne kombinacje systemów wsparcia w poszczególnych państwach członkowskich. Wśród systemów wsparcia wykorzystywanych do promowania wytwarzania OZE-E znalazły się **premie gwarantowane**¹⁹, często w połączeniu z **systemami aukcyjnymi**, systemami kwotowania, bodźcami podatkowymi, opomiarowaniem netto, dotacjami, pożyczkami, taryfami gwarantowanymi, które również stosowano, aby wspierać wytwarzanie OZE-E. Choć systemy wsparcia stosowane w poszczególnych państwach członkowskich różnią się między sobą, niemal wszystkie państwa członkowskie mają co najmniej dwa systemy wsparcia promujące różne technologie, elektrownie o różnych rozmiarach i podmioty.

Ogólną tendencją jest **przejsięcie od taryf gwarantowanych ustalanych administracyjnie do systemów premii gwarantowanych**, które ułatwiają większą integrację odnawialnych źródeł energii na rynku. Wsparcie jest ponadto częściej udzielane w wyniku aukcji konkurencyjnych. Do 2020 r. 19 państw członkowskich wprowadziło aukcje ukierunkowane na wsparcie OZE-E. Tendencja ta utrzymała się również po 2020 r. Belgia (2021 r.) i Rumunia (2022 r.) uruchomiły aukcje ukierunkowane na projekty związane z energią wiatrową i słoneczną, a 4 inne państwa członkowskie rozważają również wprowadzenie aukcji ukierunkowanych na wsparcie OZE-E²⁰.

Poza taryfami i premiami gwarantowanymi wszystkie państwa członkowskie (z wyjątkiem Łotwy) **wdrożyły uzupełniające środki podatkowe**, w tym dotacje, pożyczki, ulgi i zwolnienia podatkowe, aby zachęcić do wdrażania technologii OZE. Te środki podatkowe obejmowały zarówno dotacje inwestycyjne, jak i programy pożyczek dla elektrowni wytwarzających energię odnawialną. Większość środków podatkowych dotyczyła konkretnych technologii, np. niemiecki program finansowania wsparcia dla morskich farm wiatrowych, który rozpoczął się już w 2011 r., lub program dotacji na instalacje systemów fotowoltaicznych z opomiarowaniem netto w budynkach mieszkalnych na Cyprze.

¹⁹ W przypadku premii gwarantowanych sprzedaje się energię odnawialną na rynku transakcji natychmiastowych, a producenci, oprócz ceny rynkowej, otrzymują dodatkową zapłatę (źródło: [Feed-in Premiums \(FIP\) - energypedia](#)). Podczas gdy w ramach stałej premii gwarantowanej otrzymana premia jest niezależna od ceny rynkowej, w związku z czym utrzymuje się na stałym poziomie, w ramach zmiennych premii gwarantowanych wysokość premii zmienia się w zależności od rozwoju ceny rynkowej, przy czym jest obliczana w oparciu o różnicę między cenami rynkowymi a ceną referencyjną energii elektrycznej (źródło: [Feed-in Premiums \(FIP\) - energypedia](#)). Jeżeli alokacja zmiennej premii gwarantowanej odbywa się na drodze aukcji, w ramach projektów składa się oferty na poziomie całkowitego wynagrodzenia (€/kWh) a wysokość premii określa się *ex post*, na podstawie cen referencyjnych energii elektrycznej (źródło: [FIP, fixed or sliding - AURES II \(aures2project.eu\)](#)). Kontrakt na transakcje różnicowe to szczególnie przypadek zmiennej premii gwarantowanej, w przypadku której wypłaca się zarówno ujemne, jak i dodatnie odchylenia od ustalonej ceny referencyjnej. Uprawnia to beneficjenta do otrzymania płatności równej różnicy między ustaloną ceną wykonania a ceną referencyjną, taką jak cena rynkowa do otrzymania płatności równej różnicy między ustalonym kursem wykonania a kursem odniesienia, takim jak cena rynkowa, na jednostkę produkcji (COM (2022/C 80/01); źródło: What is a contract for difference? ([next-kraftwerke.com](#))).

²⁰ <https://taiyangnews.info/tenders/romanias-950-mw-renewables-tender/>

Co więcej, w 2020 r. państwa członkowskie wsparły wdrożenie **systemów OZE-E na mniejszą skalę w domach i społecznościach**. Przykładowo w tym roku w Belgii, w Danii, na Litwie, na Węgrzech, w Niderlandach, w Polsce, w Grecji, we Włoszech, na Cyprze i na Łotwie funkcjonowały systemy wsparcia prosumentów w zakresie opomiarowania netto.

W 2020 r. szereg państw członkowskich wprowadziło **nowe systemy wsparcia OZE-E**: przykładowo Portugalia przeprowadziła aukcję ukierunkowaną na fotowoltaikę i magazynowanie nadwyżek fotowoltaiki, której celem było przyznanie premii gwarantowanych i dotacji na inwestycje. Malta przeprowadziła procedurę przetargu konkurencyjnego dotyczącego taryf gwarantowanych dla instalacji OZE o mocy od 400 kWp do 1 000 kWp. Włochy wprowadziły ramy prawne dotyczące społeczności energetycznych oraz zbiorowych prosumentów, które umożliwiają użytkownikom końcowym lub producentom łączenie się w celu dzielenia się lokalnie wytwarzaną energią.

Sektor OZE-T

Najbardziej zauważalną tendencją w sektorze OZE-T w 2020 r. jest coraz powszechniejsze wdrażanie **systemów wsparcia podatkowego** ukierunkowanych bezpośrednio na upowszechnienie pojazdów elektrycznych lub pojazdów typu plug-in, np. poprzez zwolnienia podatkowe, bezpośrednie dotacje lub dopłaty do zakupu pojazdów elektrycznych bądź wspieranie rozwoju infrastruktury ładowania.

W 2020 r. Grecja, Niderlandy, Hiszpania i Węgry wprowadziły systemy wsparcia sprzyjające elektromobilności, przede wszystkim poprzez oferowanie dotacji do zakupu pojazdów elektrycznych. Hiszpania wdrożyła program wsparcia o nazwie MOVES II, który obejmuje wsparcie zakupu pojazdów elektrycznych oraz instalację infrastruktury ładowania. System dotacji SPP wprowadzony w Niderlandach zapewnia konsumentom, którzy chcą kupić pojazdy w pełni elektryczne na użytek prywatny, możliwość otrzymania dotacji. Węgry uruchomiły system przetargów na pojazdy elektryczne, w ramach którego osoby fizyczne i przedsiębiorstwa mogą ubiegać się o różne poziomy wsparcia na zakup pojazdu elektrycznego. Grecja wprowadziła prawo, które przewiduje bodźce podatkowe mające na celu wsparcie zakupu pojazdów elektrycznych.

Poza rosnącym wsparciem na rzecz pojazdów elektrycznych i mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju dominującym systemem wsparcia OZE-T w UE pozostaje **zobowiązanie kontyngentowe dotyczące paliw odnawialnych**. W 2020 r. wszystkie państwa członkowskie UE stosowały system zobowiązań, głównie system kontyngentowy, który był głównym systemem wsparcia mającym na celu zwiększenie udziału OZE-T. Choć systemy kontyngentowe różnią się między sobą co do szczegółów, w ramach wszystkich tych systemów wymaga się od dostawców paliw, by dostarczali określony odsetek paliw odnawialnych lub stosowali paliwa odnawialne w celu zmniejszenia średniej intensywności emisji gazów cieplarnianych z paliw transportowych. Wymagane udziały zasadniczo wzrastają z roku na rok, przy czym celem często jest osiągnięcie udziału na poziomie 10 % do 2020 r.

Sektor OZE-H&C

Ogółem w sektorze OZE-H&C wprowadzono mniej systemów wsparcia niż w sektorze OZE-E. Wsparcie państw członkowskich koncentruje się przede wszystkim na wspieraniu inwestycji za pośrednictwem dotacji albo pożyczek. W 2020 r. 22 państwa członkowskie zapewniły wsparcie inwestycji w postaci dotacji, 12 państw członkowskich zastosowało (oprócz lub zamiast dotacji) pożyczki w celu wsparcia wdrażania technologii OZE-H&C.

Istniejące instrumenty wsparcia zasadniczo mają zastosowanie do szerokiej gamy technologii, ale największe wsparcie dotyczy produkcji ciepła z biomasy. Inne powszechnie wspierane technologie obejmują geotermalne, aerotermalne i hydrotermalne pompy ciepła, a także słoneczne systemy grzewcze. Oprócz wspierania wprowadzania technologii OZE-H&C systemy wsparcia państw członkowskich obejmują także środki w zakresie oszczędności energii oraz efektywności energetycznej.

W 2020 r. niektóre państwa członkowskie, w tym Węgry, Niderlandy, Dania, Finlandia i niektóre regiony Austrii, wprowadziły nowe systemy wsparcia OZE-H&C, w których położono nacisk na poprawę efektywności energetycznej domów oraz instalowanie pomp ciepła.

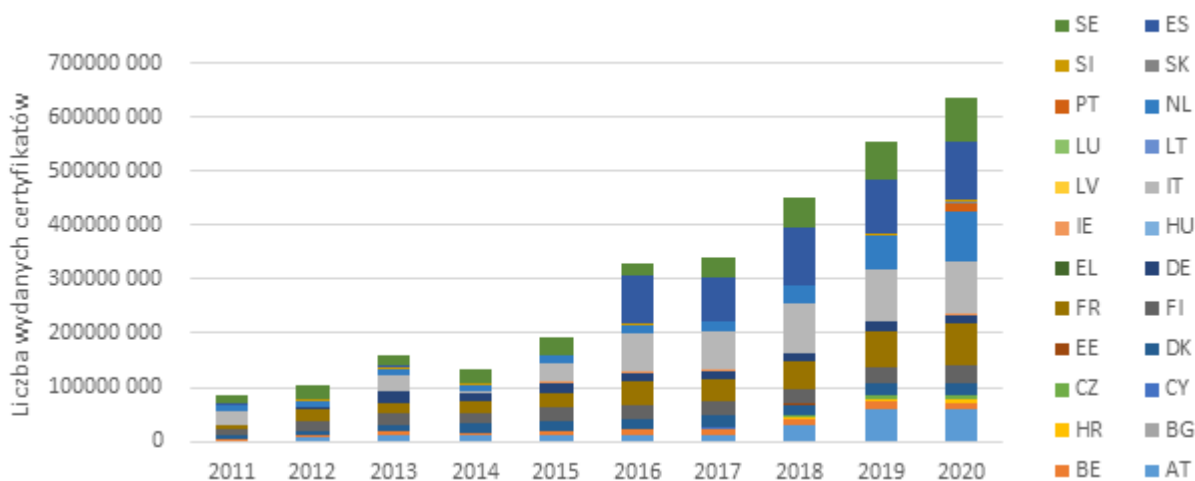
4.4.2. Gwarancje pochodzenia

Jak określono w wersji przekształconej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej (w dyrektywie (UE) 2018/2001) („przekształcona dyrektywa w sprawie energii odnawialnej”), gwarancje pochodzenia służą do celów wykazania odbiorcom końcowym, jaki jest udział lub jaka jest ilość energii ze źródeł odnawialnych w miksie energetycznym danego dostawcy energii i w energii dostarczanej konsumentom na podstawie umów. Państwa członkowskie zapewniają możliwość zagwarantowania, że energia pochodzi ze źródeł odnawialnych w rozumieniu niniejszej dyrektywy zgodnie z obiektywnymi, przejrzystymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami.

Ogółem liczba wydanych gwarancji pochodzenia stale rośnie od 2011 r.²¹ W niektórych państwach członkowskich odnotowano szybszy wzrost liczby gwarancji pochodzenia, na przykład udział Hiszpanii w całkowitej liczbie gwarancji pochodzenia wydanych w UE-27 wzrósł z 3 % w 2011 r. do 17 % w 2020 r. Udział Austrii wzrósł z 2 % w 2011 r. do 9 % w 2020 r., a Francji – z 7 % do 12 % w 2020 r.

²¹ W 2011 r. wczesnymi użytkownikami były Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Niemcy, Włochy, Luksemburg, Niderlandy, Portugalia, Słowenia, Hiszpania i Szwecja.

Wykres 11: Certyfikaty gwarancji pochodzenia wydane w danym roku według państw. Źródło: statystyki AIB²².

Art. 19 przekształconej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej stanowi ponadto, że państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy producent otrzymuje wsparcie finansowe z systemu wsparcia, wartość rynkowa gwarancji pochodzenia dla tej samej produkcji była należycie uwzględniana w danym systemie wsparcia. W związku z tym państwa członkowskie mają różne możliwości rozliczania energii elektrycznej będącej przedmiotem wsparcia, a także, ogólnie rzecz biorąc, możliwości tworzenia własnych systemów gwarancji pochodzenia.

Jak wynika ze sprawozdania dotyczącego pomocy technicznej²³, niektóre państwa członkowskie wydają gwarancje pochodzenia również w odniesieniu do energii odnawialnej będącej przedmiotem wsparcia. Ma to miejsce w przypadku Grecji, Finlandii, Niderlandów, Czech, Estonii, Cypru, Litwy, Polski i Rumunii. Przykładowo na Cyprze „wydawanie gwarancji pochodzenia producentom OZE jest niezależne od jakiegokolwiek otrzymanego wsparcia, np. wsparcia inwestycyjnego lub premii gwarantowanych. Przychody z gwarancji pochodzenia będą zatem dodatkową korzyścią dla producentów. Producenci muszą uzyskać zgodę funduszu OZE na obrót gwarancjami pochodzenia”.

Drugie podejście zakłada niewydawanie gwarancji pochodzenia na energię elektryczną będącą przedmiotem wsparcia lub wydawanie gwarancji pochodzenia i ich natychmiastowe anulowanie. Belgia, Niemcy, Hiszpania, Irlandia, Malta, Austria i Słowenia. W Austrii na przykład gwarancje pochodzenia wydaje się w odniesieniu do energii odnawialnej zarówno będącej, jak i niebędącej przedmiotem wsparcia, ale tylko gwarancje pochodzenia z niewspieranych elektrowni

²² Pierwotne źródło danych: statystyki AIB <https://www.aib-net.org/facts/market-information/statistics>. Dane zebrane i przeanalizowane przez Guidehouse.

²³ Sprawozdanie dotyczące pomocy technicznej pt. „Assessment of Member States’ reports for the year 2020” [„Ocena sprawozdań za 2020 r. przedłożonych przez państwa członkowskie”] [DOI 10.2833/12592] opracowane przez Guidehouse Germany GmbH i opublikowane 7 października 2022 r. Przeprowadzenie badania zleciła Komisja Europejska.

wykorzystujących energię odnawialną mogą być przedmiotem handlu międzynarodowego, podczas gdy gwarancje pochodzenia wydane w odniesieniu do energii będącej przedmiotem wsparcia muszą być wykorzystywane do celów ujawniania informacji w Austrii²⁴.

Po trzecie, państwa członkowskie mogą zdecydować się na wydawanie gwarancji pochodzenia w odniesieniu do energii odnawialnej będącej przedmiotem wsparcia, ale te gwarancje pochodzenia są sprzedawane na scentralizowanej aukcji, aby zrekompensować koszty wsparcia. Do tej kategorii należą Włochy, Luksemburg, Francja, Portugalia, Chorwacja, Słowacja i Węgry. Na przykład we Włoszech gwarancje pochodzenia w odniesieniu do energii odnawialnej będącej przedmiotem wsparcia są sprzedawane na aukcji od 2013 r. Przychody uzyskane z aukcji są wykorzystywane do zrekompensowania kosztów energii odnawialnej będącej przedmiotem wsparcia.

4.4.3. Uproszczenie procedur administracyjnych

W przekształconej dyrektywie w sprawie energii odnawialnej nałożono na państwa członkowskie wymóg usprawnienia i uproszczenia procedur administracyjnych. Mimo że transpozycja przekształconej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej miała nastąpić dopiero do 30 czerwca 2021 r., niektóre państwa członkowskie wprowadziły szereg środków upraszczających już w 2020 r. lub wcześniej.

Jak wynika z przedłożonych przez nie sprawozdań, 10 państw członkowskich przyjęło swego rodzaju **podejście oparte na punkcie kompleksowej obsługi lub krajowym punkcie kontaktowym**. Na przykład w Finlandii Centrum Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska (Centrum ELY) w Ostrobotni Południowej zostało wyznaczone w 2020 r. jako punkt kontaktowy na potrzeby prowadzenia procedury wydawania zezwoleń dla całego terytorium. Punkty kontaktowe udzielają na żądanie wnioskodawcy wskazówek i wsparcia w trakcie przeprowadzania całego administracyjnego procesu składania wniosków o zezwolenie i wydawania zezwoleń. Wnioskodawca nie ma obowiązku kontaktowania się z więcej niż jednym punktem kontaktowym w trakcie całego procesu. Procedura wydawania zezwoleń obejmuje odpowiednie administracyjne zezwolenia na budowę, rozbudowę źródeł energii oraz eksploatację obiektów do celów produkcji energii ze źródeł odnawialnych i aktywów niezbędnych do ich podłączenia do sieci²⁵.

W kilku przypadkach brak odpowiedzi ze strony administracji w wyznaczonym terminie prowadzi do **automatycznego zatwierdzenia zezwoleń**. Przykładowo Niderlandy wprowadziły zasady dotyczące zezwoleń na aspekty fizyczne, zgodnie z którymi „w ramach standardowej procedury termin zakończenia procesu decyzyjnego to 8 tygodni, przy czym można jednorazowo

²⁴ <https://www.aib-net.org/facts/national-datasheets-gos-and-disclosure>

²⁵ <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190126>

przedłużyć go o kolejne 6 tygodni. Niewywiązanie się z tego terminu automatycznie skutkuje wydaniem zezwolenia (zgodnie z zasadą *lex silencio positivo*)²⁶.

Niektóre państwa członkowskie wprowadziły specjalne **środki planowania przestrzennego** w zakresie energii odnawialnej, takie jak mapy wskazujące obszary, na których można rozwijać OZE. Tego rodzaju planowanie przestrzenne może pomóc zmniejszyć sprzeciw społeczności lokalnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwiązać problem niedoboru gruntów. Na przykład Hiszpania opracowała dwie mapy, dotyczące odpowiednio energii wiatrowej i słonecznej, na których podzielono grunty na 5 klas wrażliwości środowiskowej w odniesieniu do każdego analizowanego typu projektu (maksymalna, bardzo wysoka, wysoka, umiarkowana i niska). Mapy te mają jednak wyłącznie charakter informacyjny i nie zastępują koniecznych kroków administracyjnych, takich jak potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko²⁷.

Sytuacja w zakresie procedur **składania wniosków przez internet** oraz cyfryzacji dokumentów jest zróżnicowana w całej UE. Podczas gdy kilka państw członkowskich oferuje już niezawodne i rozbudowane procedury internetowe, większość państw członkowskich dopiero zaczęła wprowadzać więcej narzędzi cyfrowych celem ułatwienia procesu.

Większość państw członkowskich wprowadziła pewien rodzaj **uproszczenia w odniesieniu do projektów na małą skalę**, takich jak instalacje fotowoltaiczne na dachach w celu ułatwienia konsumpcji własnej oraz działania wspólnot energetycznych. 15 państw członkowskich przyjęło ponadto uproszczoną procedurę notyfikacyjną dotyczącą przyłączania do sieci małych instalacji.

4.5. Przykłady najlepszych praktyk

Przyglądając się państwom członkowskim, które odniosły sukces, można wyciągnąć kilka wniosków na nadchodzące dziesięciolecie:

- Stabilny kontekst **polityczny** w połączeniu z przewidywalnością systemów wsparcia, harmonogramów aukcji oraz dostępności budżetu, zapewnia zainteresowanym stronom przewidywalność inwestycji.
- **Wprowadzenie opłat za emisję gazów cieplarnianych** i zanieczyszczeń ma obok unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji zasadnicze znaczenie w kontekście umożliwienia odnawialnym źródłom energii konkurowania na równych zasadach. Szwecja, jako kraj o zdecydowanie największym udziale OZE w transporcie (niemal 32 %), wprowadziła podatek od emisji dwutlenku węgla już w 1991 r. Również Litwa pobiera ogólny podatek od zanieczyszczenia środowiska z wyjątkiem użycia biogazu oraz stałej i płynnej biomasy do celów ogrzewania. W połączeniu z innymi środkami wsparcia, np. dla biogazu, doprowadziło to do wysokiego udziału odnawialnych źródeł energii w sektorze ogrzewania i chłodzenia (50,4 % w 2020 r.)

²⁶ <https://www.eclareon.com/de/projects/res-simplify>

²⁷ <https://www.eclareon.com/en/projects/res-simplify>

- **Szybkie procedury udzielania zezwoleń**, z uwzględnieniem procedur określonych w przekształconej dyrektywie w sprawie energii odnawialnej oraz zawartego w planie REPowerEU wniosku dotyczącego zmiany dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii, są niezbędne do przyspieszenia wdrożenia odnawialnych źródeł energii na poziomie koniecznym do wywiązania się ze zmienionego celu na 2030 r., a tym samym do zmniejszenia zależności od rosyjskich paliw kopalnych. **Pojedyncze punkty kontaktowe** dla projektodawców są ważnym elementem umożliwiającym ułatwienie i przyspieszenie procedur administracyjnych²⁸. Na przykład w Niderlandach kluczowe zezwolenia mogą zostać połączone w ramach podejścia zakładającego korzystanie z punktu kompleksowej obsługi o nazwie „All-in-one Permit for Physical Aspects” [„Uniwersalne zezwolenie na aspekty fizyczne”]²⁹. Punkt kompleksowej obsługi działa za pośrednictwem platformy internetowej i w tym zakresie istnieje tylko jeden organ odpowiedzialny. Z drugiej strony, zgodnie z zaleceniem Komisji Europejskiej zawartym w planie REPowerEU, państwa członkowskie powinny **wyznaczyć specjalne „obszary docelowe” dotyczące OZE** oraz zapewnić skrócone i uproszczone procedury wydawania zezwoleń³⁰. Niektóre państwa członkowskie wprowadziły podobne środki, takie jak mapy wskazujące obszary, na których można rozwijać OZE, ale z ograniczonym skutkiem, ponieważ nie są one powiązane ze specjalnymi ramami regulacyjnymi prowadzącymi do szybszego udzielania zezwoleń. Na przykład rząd krajowy Hiszpanii opublikował dwie mapy, dotyczące odpowiednio energii wiatrowej i słonecznej, przedstawiające terytorium w podziale na pięć klas wrażliwości środowiskowej w odniesieniu do każdego analizowanego typu projektu (maksymalna, bardzo wysoka, wysoka, umiarkowana i niska). Więcej przykładów dobrych praktyk w tej dziedzinie można znaleźć w zaleceniu Komisji w sprawie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej.
- **Zwiększenie społecznej akceptacji** dla polityki energetycznej i projektów w tej dziedzinie ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia udanej i długotrwałej transformacji energetycznej. Wymaga to zaangażowania obywateli na wczesnych etapach, a prawdopodobnie również wprowadzenia bodźców finansowych, takich jak te utworzone w Danii³¹. Więcej przykładów zawarto we wspomnianym powyżej zaleceniu.
- Wykorzystanie biopaliw produkowanych na bazie odpadów³² może w zrównoważony sposób przyczynić się do **dekarbonizacji transportu**, w szczególności w przypadku

²⁸ Na mocy przekształconej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej stało się to obowiązkiem dla wszystkich państw członkowskich.

²⁹ <https://www.eclareon.com/en/projects/res-simplify>

³⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_22_3131

³¹ Program obejmuje system rekompensat dla obywateli, których nieruchomości straciły na wartości ze względu na instalacje farmy wiatrowej, system korzyści dla społeczności lokalnej w celu wspierania lokalnych projektów odbudowy zasobów przyrodniczych lub instalacji odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych oraz możliwość współwłasności, co pozwala lokalnej społeczności na zakup udziałów w projekcie dotyczącym energii wiatrowej, zob. http://aures2project.eu/wp-content/uploads/2019/12/AURES_II_case_study_Denmark.pdf

³² Surowce wymienione w załączniku IX do dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.

rodzajów transportu, które trudno jest poddać elektryfikacji, w połączeniu z paliwami odnawialnymi pochodzenia niebiologicznego. W przekształconej dyrektywie w sprawie energii odnawialnej wyznaczono cel, zgodnie z którym udział zaawansowanych biopaliw w końcowym zużyciu energii w sektorze transportu ma wynieść co najmniej 3,5 % w 2030 r. Od 2016 r. zużycie w UE zwiększyło się ponad dwukrotnie i w 2020 r. osiągnęło poziom 1 224 ktoe. Do państw członkowskich, które wiodą prym w tej transformacji, należy Szwecja, której udział, jeśli chodzi o surowce wymienione w części A załącznika IX, wyniósł 3,6 %, a następnie Estonia, Finlandia, Włochy i Niderlandy, których udziały w 2020 r. wyniosły ponad 1 %.

- Choć znaczny wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii zwykle wymaga czasu, **ukierunkowane środki z zakresu polityki mogą przynieść szybkie rezultaty**. Przykładowo w 2020 r. w Irlandii istniała tylko jedna farma wiatrowa należąca do społeczności. Od tego czasu podjęto działania skoncentrowane na społeczności energetycznej, stymulowane przez program wsparcia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i ram wsparcia dla społeczności, co umożliwiło pomyślne uruchomienie 17 nowych projektów społeczności energetycznej, które korzystają ze wsparcia kompleksowego (wsparcie finansowe i usługi budowania zdolności), w tym na potrzeby opracowania i prowadzenia projektu. Działania obejmują aukcje skierowane do społeczności na potrzeby wsparcia operacyjnego, utworzenie funduszu społeczności energetycznej oraz specjalny roczny proces przyłączenia do sieci.

5. WNIOSKI

Osiągnięcie celów na 2020 r. na szczeblu UE we wszystkich państwach członkowskich z wyjątkiem jednego potwierdziło skuteczność ram dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii w zapewnieniu planowanego wzrostu zużycia energii ze źródeł odnawialnych. Jest jednak jasne, że osiągnięcie nowego, zaproponowanego przez Komisję celu na poziomie 45 % określonego w planie REPowerEU, będzie wiązało się z koniecznością znacznego przyspieszenia procesu wdrażania energii odnawialnej i niemal potrojenia tempa średniego rocznego wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych wynoszącego w ostatnim dziesięcioleciu 0,8 punktu procentowego.

Pilna i pełna transpozycja przekształconej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej z 2018 r. ma kluczowe znaczenie dla powodzenia transformacji energetycznej, ponieważ dyrektywa ta zapewnia fundament dla szerszej zakrojonego procesu wdrażania OZE. Komisja przeprowadza obecnie kontrole transpozycji tej dyrektywy i wszczęła w związku z tym postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko wszystkim państwom członkowskim, które znajdują się obecnie na różnych etapach zaawansowania. Ponadto przyjęcie i wdrożenie przekształconej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej oraz towarzyszących jej środków sektorowych będzie miało kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów na 2030 r. Wniosek Komisji z 18 maja 2022 r. ma na celu usunięcie znaczących barier w skutecznym wdrażaniu OZE poprzez uproszczenie i skrócenie procedur wydawania zezwoleń. Komisja

wzywa zatem Parlament Europejski i Radę, by przyjęły wniosek do końca 2022 r., tak aby mógł on jak najszybciej wejść w życie. Co więcej, państwa członkowskie powinny uwzględnić w swoich zaktualizowanych projektach krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu przewidywane na 2023 r. wkłady krajowe zgodnie z ogólnounijnym celem na poziomie 45 % zaproponowanym przez Komisję.

Wciąż jest jeszcze zbyt wcześnie, by określić prognozy dotyczące potencjalnej realizacji celów na 2030 r. przez UE jako całość lub przez poszczególne państwa członkowskie. Pierwsze szacunki wskazują, że w 2021 r. udział energii odnawialnej w całej UE wzrósł tylko nieznacznie (22,2–22,4 %), co oznacza, że wzrost zużycia energii odnawialnej był mniej więcej na tym samym poziomie co wzrost zużycia energii końcowej związany z ożywieniem gospodarczym, gdy środki wprowadzone w związku z pandemią COVID-19 zostały złagodzone lub zniesione³³.

Ogólnie rzecz biorąc, w kilku sektorach można było w ostatnim czasie zaobserwować pozytywne zmiany wskazujące na postępy we wdrażaniu energii ze źródeł odnawialnych. W sektorze energii elektrycznej wstępne wskaźniki wskazują, że 2022 r. będzie rekordowy dla europejskiego rynku fotowoltaiki, ponieważ na największych rynkach państw członkowskich UE roczny wzrost produkcji wyniesie 17–26 %.³⁴ Jeżeli chodzi o sektor transportu, ostatnie sprawozdanie kwartalne wskazuje na 53 % wzrost rok do roku w odniesieniu do pojazdów elektrycznych o napędzie akumulatorowym³⁵. Co do sektora budynków najnowsze sprawozdania rynkowe pokazują gwałtowny skok sprzedaży pomp ciepła typu powietrze-powietrze na szczeblu europejskim w 2021 r. – odnotowano wzrost o 34 %³⁶. W Finlandii w ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2022 r. sprzedano 75 000 pomp ciepła, co stanowi wzrost o 80 % w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku³⁷. W sektorze przemysłowym 2021 r. był rekordowy dla korporacyjnych umów zakupu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (PPA), ponieważ podpisano nowe umowy na około 6,7 GW³⁸.

Szereg państw członkowskich podjęło już ambitne zobowiązania na 2030 r., takie jak udział energii elektrycznej z OZE na poziomie 80 % w Niemczech, a nawet na poziomie 100 % w Austrii i Estonii. Portugalia skróciła czas na realizację swojego celu zakładającego udział energii elektrycznej z OZE na poziomie 80 % o cztery lata, do 2026 r. Co więcej, Niderlandy niemal podwoiły swój cel na 2030 r. dotyczący energii morskiej, podnosząc poziom docelowy z 11,5 GW do 21 GW.

³³ Szacunki, które nie zostały zatwierdzone przez Komisję, można znaleźć w sprawozdaniu EEA nr 10/2022 (<https://www.eea.europa.eu/publications/trends-and-projections-in-europe-2022>) oraz w komunikacie prasowym Euroobserver „2021 RES shares estimates” [„Szacunki dotyczące udziałów OZE w 2021 r.”] (<https://www.euroobserver.org/download-press-releases/>).

³⁴ „Global Market Outlook For Solar Power 2022–2026” [„Perspektywy rynku globalnego dotyczące energii słonecznej na lata 2022–2026”], SolarPower Europe

³⁵ [quarterly report on european electricity markets q1 2022.pdf \(europa.eu\)](#).

³⁶ [2021 heat pump market data launch.pdf \(ehpa.org\)](#).

³⁷ <https://www.sulpu.fi/record-high-sales-growth-of-80-recorded-for-heat-pumps-in-the-first-six-months-of-the-year-in-finland/>.

³⁸ SWD(2022) 149 final.